

1 Цар. [2:13], слугувала не для їжі, а для виймання м'яса з *горщика* або *казана*. Напої подавалися в *чашках* або *кубках*.

Їжа й питво у Святому Письмі часто вживаються алегорично, наприклад, *манна* та *вода*, виточена з каменю в пустелі [1 Корин. 10:3–4] – це виконання волі Божої [Вих. 4:32–34], слово Боже [Мф. 4:4; 1 Корів. 3:2; Евр. 5:12–14], Тіло та Кров Христови [Вих. 6:32–35, 48–58].

Отже, біблійний контекст пронизаний глютонічними номінаціями, семантика яких реалізується в площинах як прямих, так і переносних значень. Перша категорія, маючи переважно інформативне навантаження, репрезентує етнографічне тло, на якому відбувалися події історичного значення та історичної ваги. Друга сприяє осмисленню й усвідомленню символічного коду, що стоїть за номінаціями повсякденності.

Література

Біблія, або Книги Святого Письма Старого й Нового Заповіту із мови давньоєврейської й грецької на українську дослівно наново перекладена / Пер. І. Огієнка. – К. : Укр. бібл. товариство, 2002. – 1142 с.

Вікторія Рябова, Олена Васильєва
Чернівці

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ М. ТЕТЧЕР ТА ДЖ. МЕЙДЖОРА

Антропоцентризм став одним з основних векторів розвитку лінгвістики кінця ХХ століття [1]. Людина, що говорить, мислить, відчуває, є головною діючою особою у світі та мові, тому все більше уваги приділяється проявам людської особистості під час комунікації.

Процес комунікації є невід'ємною частиною сучасного життя. Його результат – складне комунікативне явище, яке містить у собі текст і соціальний контекст і дає уявлення як про учасників комунікації, так і про процеси виробництва й розуміння повідомлень, – прийнято називати дискурсом. **Дискурс** – тип комунікативної діяльності, інтерактивне явище, мовленнєвий потік, що має різні форми вияву (усну, писемну, паралінгвальну), відбувається в межах конкретного каналу спілкування, регулюється стратегіями й тактиками учасників. Він являє собою синтез розумових, мовних і позамовних (соціальних, психічних, психологічних тощо) чинників, які визначаються конкретним колом «форм життя», залежних від тематики спілкування, і має своїм результатом формування різноманітних мовленнєвих жанрів [2, с. 138].

Одним із типів дискурсу є політичний дискурс (ПД). Він формується на основі національної мови, яка використовується політиками, партіями або владними структурами для досягнення найрізноманітніших цілей.

ПД є багатокomпонентним явищем, що може розглядатись як система взаємопов'язаних характерних рис, функціональних особливостей та специфіки їхньої реалізації. Йому притаманна наявність широкого інструментарію функцій та жанрового втілення, за допомогою яких досягається головна мета – отримання політичної влади та реалізація політичних інтересів учасниками політичного процесу [3].

Однією з дискурсотворчих категорій є **гендер**. Особливості мовлення жінок-політиків, як і чоловіків, виявляються в стратегіях ведення розмови, її тематичній спрямованості та способі організації висловлювання, виборі мовних та мовленнєвих одиниць.

Вивчення гендерної маркованості політичного дискурсу передбачає встановлення особливостей його реалізації в комунікації конкретних мовних особистостей як представників визначених лінгвокультур. Для цього обрано ряд методик контент-аналізу, стилістичного аналізу та порівняльного аналізу, що у сукупності використання можна вважати однією з комплексних методик гендерного дискурс-аналізу.

Для дослідження типових гендерних маркерів політичного дискурсу було обрано промови видатних британських політиків ХХ ст. – М. Тетчер та Дж. Мейджора.

Аналіз матеріалу показав, що серед лексичних та синтаксичних стилістичних прийомів в обох промовців найактивніше використані епітет, метафора, гіпербола, односкладні та неповні речення, емпатичні конструкції, повтори, паралелізми, інверсії, відокремлення членів речення, перелік, вставні слова та вставлені конструкції, риторичні запитання.

При цьому кількісний порівняльний аналіз свідчить, що жіноче мовлення тяжіє до вживання лексичних стилістичних прийомів, у той час як чоловіча стилістика є переважно синтаксичною. Так, найчастіше в ПД М. Тетчер з'являються епітети (23 %), метафори (19 %) та вставні слова і вставлені конструкції (13 %). Для Дж. Мейджора однаково улюбленими є епітет (17 %), повтор (17 %), вставні слова і вставлені конструкції (17 %).

Крім того, кількість одиниць використання стилістичних прийомів превалює в М. Тетчер (частота – 1 прийом на 30 слів, у той час як у Дж. Мейджора цей показник – 1 прийом на 36 слів). Визначальною рисою для неї у створенні стилістичних прийомів (метафор та епітетів зокрема) є антропоморфність, яка яскраво проявляється в антропоцентричному дискурсі.

Таким чином, на підставі вивчення промов знакових політиків кінця ХХ ст. можна висунути припущення, що жіночий британський політичний дискурс цього періоду є експресивнішим, аніж чоловічий. При цьому слід брати до уваги й індивідуальні особливості політиків, що мають вплив на створення ПД. Тому з метою перевірки висунутої гіпотези в подальшому планується розширити матеріал дослідження й залучити до нього більше непідготовленого мовлення. Крім того, гендерні маркери ПД мають бути виявлені на інших рівнях організації дискурсу, як-от фонетичному, лексичному, синтаксичному.

Література

1. Воробйова О. П. Лінгвістика-2012: шляхи, які ми обираємо : [Електронний ресурс] / О. П. Воробйова. – Режим доступу : http://uaclip.at.ua/LINGVISTIKA_2012pdf.pdf.
2. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики / Ф. С. Бацевич. – К. : Академія, 2004. – 344 с.
3. Шевчук Н. В. Особливості політичного дискурсу : зміст, жанри, функції : [Електронний ресурс] / Н. В. Шевчук. – Режим доступу : http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum./Vdakk/2013_1/65.pdf.

*Марина Скиба, Олена Васильєва
Чернігів*

ВИКОРИСТАННЯ МОВНОЇ СИМВОЛІКИ В ОПОВІДАННЯХ А. К. ДОЙЛЯ (НА МАТЕРІАЛІ КОЛЬОРОНАЗВ)

Людина занурена не тільки в матеріальний світ, а й у позамежний, символічний світ. Фольклор, міфи, мистецтво, релігія – елементи цього світу. Отже, людина живе в просторі символічних, містичних, езотеричних, ортодоксальних, міфологічних, художніх, релігійних форм. Символ торкається глибинних структур психіки, він багатозначний і багатовимірний [1].

Існує чимало визначень терміна «символ». Найчастіше він означає уявлення, що викликає певне коло асоціацій у поданій мовно-етнокультурній системі. Воно є поняттям складним й багатоплановим через те, що в ньому виділяють мінімум два рівноправних ядра – пряме конкретно-денотативне значення й переносне, конотативне, найчастіше абстрактне значення, які прикріплені до зовнішньої форми (звукової, графічної, кінестетичної [2, с. 31; 3, с. 272].

Отже, особливістю символу як семантичної одиниці є множинність значень. Поєднання і взаємодія цих значень відбувається завдяки дії аналогії й асоціативним зв'язкам [4].

Характерна риса символу, що робить його універсальним, загальнолюдським фактом, – його здатність поєднувати окреме з усією сукупністю буття. Але разом із тим дуже часто символ знаходить вираження на рівні національної свідомості народу: загальна ідея, що її передає символ, часто набуває яскраво вираженого національного характеру; саме в символах нерідко відбиваються народні традиції, звичаї, обряди, вірування тощо, а зрештою й національні риси характеру, рівень національної свідомості. Мовна символіка народу виступає важливим чинником творення національно-культурної картини світу; навіть індивідуальні символи, характерні для художньо-творчого осмислення дійсності, звичайно зумовлені особливостями національного мовного типу, мовної особистості [5, с. 31].